

Patrocinium Defunctorum

Hautin, Jacques

Leodii, M.DC.LXV.

§. 5. Discertatio R. P. Francisci Veckeni è Societate Jesu, Theologi
Alexandri VII. Papæ, quâ nostrarum sententia comprobatur amplioris esse
meriti defunctis, quàm sibi, suas satisfactiones addicere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79679](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79679)

§. 5.

*Dissertatio R. P. Francisci Veckeni è
Soc. Iesu, Theologi Alexandri Papæ
septimi, quâ nostra sententia com-
probatur amplioris esse meriti
defunctis quàm sibi suas sa-
tisfactiones addicere.*

631. CUM eam positionem pro meâ tamquam discipuli facultate stabilire conatus essem, intelligens rei momentum, maximè quòd noster Arriaga nescio quâ mentis inductione contra torrentem sese objiceret, judicavi eximii Doctoris manum auxiliatricem, Francisci, inquam Veckeni Soc. Iesu Theologi clarissimi, scriptum hac super re mihi exponendum esse; qui pro sua singulari in pios manes caritate, in hæc verba mihi rescribere dignatus est.

1. Accepi Reverentiæ vestræ litteras in pia causa sanctarum animarum, quibus idcirco lubenter satisfaciam; haud tamen longiori tractatu, quo res non videtur egere, sed breviori, ac fere epistolico discursum.

Petit igitur Reverentia Vestra, quid sentiam super quæstione mota à Roderico de Arriagâ Theologo recentiore, Tom. 5. in 2. 2. disp. 4. sec. 2. Utrum sit majoris meriti applicare pro Animabus Purgatorii, aliisve viventibus propriam satisfactionem, quàm eam pro se retinere: Quid deinde videatur de opinione istius Theologi, id quod quæritur, resolvantis in partem negantem.

Quod attinet ad primum, idem fere sub termino actus Deo magis grati ac gloriosi, propositum mihi fuit ante annos sedecim ab Illustrissimo tunc, ac Reverendissimo Domino, D. Fabio Chisio, Episcopo Neritonensi, Nuntio Colonienfi, nunc Alexandro Septimo Pontifice Opt. Max. idque occasione Patris Hernandi de Monroy è Societate nostrâ, quem legerat apud Nierembergium in Opusculo de Purgatorio, ea suffragia quæ sibi post mortem applicarentur, resignasse scripto in alias animas.

2. Respondeo autem, sicut & tunc respondi, cæteris paribus, melius, Deoque gratius, & gloriosius, atque adeò in vita præsentis magis meritorium fore, si quis abdicet à se satisfactiones suas pœnales, & applicet aliis, & præsertim animabus Purgatorii, quàm si hisce præteritis eas reti-

neat sibi; pro cujus assertionis autoritate abundè sufficit communis sensus Christi fidelium, haud aliam ob causam suas satisfactiones & indulgentias applicantium defunctis, quàm quia id fore Deo gratius, sibi quæ salubrius arbitrantur. Quam eorum opinionem non reprobant Ecclesiæ Prælati, sed potius exhortationibus suis, & erectis talium suffragiorum Sodalitatibus approbant, & commendant. Quin etiam Pontifices variis gratiis & privilegiis Sodalitates illas in Italia & Germania institutas prosequuntur, quæ fortè est causa, cur hæcenus Theologi veritatem istam, ut vulgò notam certamque supponentes, ante illum Recentiorum vix attigerint, & in dubium revocarint. Inter eos verò, qui quæstionis meminere, eam pro nobis expeditè resolvit Cardinalis de Lugo de Sacramento Pœnitentiæ disp. 26. n. 16. sec. 2. Suarez verò ibidem disp. 48. sec. 2. n. 14. & 17. illud universim ponit fundamentum, unde id quod dicimus, evidenter sequatur. Adde sapientissimum tunc Theologum, nunc Theologorum omnium verticem, ac Magistrum, quem n. 1. supremo in terris titulo compellavi; Is enim lecto P. Hernandi exemplo, pro generoso suo animo tam heroicæ resolutionis specie captus, mox ad me rescripsit in hæc verba. *Probi! Quàm placuit Patri illius hoc consilium, quo sibi suffragia oblata post mortem præstanda, vivens aliis addixit.*

3. Probari meo quidem iudicio haud inefficaciter id potest ex Machabæorum 2. c. 12. v. 46. unde communiter contra hæreticos suffragiorum nostrorum pro defunctis efficacia probatur. *Sancta ergo, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur.* factum enim, & exemplum nobilissimum Pontificis & Ecclesiæ illius temporis ibidem non simpliciter narratum, sed per Spiritum Sanctum à sanctitate & fructu salutari commendatum, haud vulgarem tantum approbationem, qualis est matrimonii (cui Recentior talia æquiparat) sed singularem laudem, qualem virginitas, cæteraquæ quæ sunt consilii, adeoque de meliori bono passim referunt, rem benè expendentibus sonat.

4. Verùm ut procedamus ratione, quamvis juxta ordinem caritatis debeamus nos ipsos aliis præferre in bonis æternis, divinam gratiam & beatitudinem nostram essentialem concernentibus, insignis tamen, ac summopere commendandæ est caritatis, atque misericordiæ, bona temporalia (tametsi spiritalia) eum in finem, non necessaria abdicare nos à nobis, ut proximo indigenti succurramus, uti docent

Patrocinium Defunctorum. *Lib. II.* 209

cent communiter Theologi in 2. 2. ad q. 26. ar. 4. In presenti autem non agitur de divina gratia, & gloria aeterna, sed de temporali tantum redemptione poenarum, ergo in hac poterimus cum summâ laude antepone nobis proximum, ac praesertim eas animas, quæ in expiatoriis flammis miserè cruciantur, earumque gratiam absque nostris suffragiis consequi ordinariè non possunt. Harum dignitatem, ceterasque conditiones, quæ meritò nos ad commiserandum commoveant, satis describunt Animarum patroni, vel apud ipsum Recentiore sub sectione 1. n. 23. rhetoricè quidem, ut ait, sed verè. Nulla suada potentior, quam aperta veritas. Quam quomodo non elidat exceptio animæ propriæ in simili statu aliquando constituendæ, videbitur n. 6.

5. Confirmatur à simili; Aequè differtur gloria per longiorem commorationem in vitâ mortali, atque per diuturniores moras in Purgatorio; ab eximiâ tamen caritate commendantur Sancti, qui ob proximi necessitatem, vel utilitatem, desiderarunt protrahi sibi hanc vitam præ acceleratâ possessione beatitudinis: ita Apostolus ad Philippenses 1. v. 23. quamvis *cuperet dissolvi*, & Christo frui, quòd *id sibi melius*, sive commodius, atque iucundius fore agnosceret, resolvit se tamen ad permanendum in carne, & laboribus Apostolicis insistendum, considerans id fore è proximi bono, quod tantis suis utilitatibus, quantumvis spiritualibus, præferebat. Videri poterit Cornelius in dictum locum, & apud eum Chrysostomus, qui putat optionem à Deo datam S. Paulo seu tum moriendi, & regnandi cum Christo, seu supervivendi in incerto salutis, & Paulum ob lucrum animarum id posterius elegisse. Notum est insuper illud S. Martini: *Domine si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem*; neque abs re est, quod discipuli hoc ei persuasuri adferebant, *Cur nos Pater deseris, aut cui nos desolatos relinquis: Scimus quidem desiderare te Christum, sed salva sunt tibi tua præmia, nostri potius miserere, quos deseris*. Quæ querela quàm rectè quadret in animas, de quibus agimus adversus avertentes suffragia, majoris, ut aiunt, perfectionis causa, videbimus paulò post: interea minimè prætereundum, quod in officio S. Ignatii fundatoris nostri à sacrâ rituum Congregatione approbato, de eo commemoratur pro lectione sexta, *Quod aliquando auditis fuisse dicere, Si optio daretur, malle se beatitudinis incertum vivere, & interim Deo servire, & proximorum salutem, quàm certum eiusdem*

gloria statim mori. Ecce quis fuerit sensus Sanctorum temporali beatitudini renuntiantium amore proximi, & quidem in illius aliquando adipiscendæ incerto. Cum autem is commendetur ab omnibus, & ad imitandum ab Ecclesia proponatur, censebimus minus benè ac laudabiliter eos agere præter ordinem caritatis, qui absque ullo aeternæ suæ beatitudinis periculo, quod hinc quidem nascatur, temporalem ejus possessionem differunt, in gratiam SS. Animarum?

6. Ut verò id à caritatis ordine minimè alienum, sed huic potius consentaneum ostendamus à priori, Ordo caritatis est amare Deum super omnia, deinde proximum propter Deum, & si velis, inter omnes, qui proximi nomine veniunt, proximo loco seipsum. Quid enim præterea desideratur? Hisce autem omnibus consonat actus de quo agimus: Supponimus siquidem eum elici ex motivo formali, vel virtuali divinæ caritatis, ex hoc quoque complecti eas animas cum cæteris conditionibus ad meritum, adeoque ad charitatis incrementum requisitis. Quo dato non nocet sibi caritas, aut contra inclinationem suam agit, sed huic potius obsequitur, quando temporale damnum aliquorum actuum, quantumvis nobilium, lucro habituali, & aeterno abundanter compensat, quam consequentiam cum Recentior ille concedat sub sectione 2. n. 27. & antecedens sit verum; cur queritur contra patrocinantes animabus velut gratiæ suæ, & perfectionis prodigos, alienæ causa? Haud equidem rem suam prodigit mercator, sed prudenter agit, quando exponit quinque, ut lucretur decem, quam lucri proportionem in presenti vincit, vel minimi gradus caritativi possessio aeterna, si componatur cum quocumque detrimento actuum temporalium: sic caritas ad alios pertinens potiori sui parte in se redit, & quando proximi causâ seipsam consumit, Phœnicis instar ex isto divini ardoris busto vegetior pulchriorque emergit, estque verissimum quod dici solet, qui Deum propter Deum relinquit, Deum copiosius invenit, Sicut & illud Senecæ; *Nemo non, cum alteri prodest, sibi profuit*.

7. Sed replicat Recentior se non negare affectum illum caritatis erga animas sanctas esse pium atque laudabilem, sed jubet nos æmulari charismata meliora, & excellentiorem adhuc viam demonstrat. Quâ nimirum cum pari caritatis fervore consulamus nobismetipsis, nostrumque in gloriam ingressum maturemus, quippe qui etiam Dei filii, & sponsæ in iisdem expiatoriis

piatoriis flammis paribus suffragiis indigemus. Verum hinc non apparet in quo maior illa perfectio consistat, sed potius unde à priori deficiat: Objectum utroque est idem Deus propter se amandus, & proximus propter Deum, eadem, ut supposui, intensio caritatis. Quibus solis considerationis non erat unus actus præ alio deprimentus: sed habendus uterque eodem loco. Superest ergo ut circumstantias personarum & operis expendamus: Personæ sunt, ego & proximus; opus, evolare statim in cælum cum summâ facilitate, & gaudio, & differre ingressum cum difficultate, & tormentis. Etsi n. 4. viderimus amorem sui in necessariis ad essentialem beatitudinem esse anteponendum amoris proximi, utpote in talibus divinitus præceptum, in liberis tamen sive indifferentibus, ad eandem, amor proximi tam à Philosophis, quàm à Theologis, cæteris paribus, præfertur proprio amoris. Ex parte operis quoque ab utrisque consideratur arduitas, & difficultas, atque pro ejus pondere honestas. Jam verò uterque amor quem inter se componimus, versatur in materiâ liberâ; ille respicit bonum, & commodum proprium, per modum concupiscentiæ, ille alienum per modum amicitiae, ille nihil habet difficultatis, hic sane plurimum, quidni ergo idem hic amor, qui proximum spectat, honestate suâ ac merito præferatur alteri?

8. Utque quod attigi de difficultate, amplius perpendamus, nihil in Ethicis vulgaris, quàm illud Aristotelis lib. 2. c. 4. *artem & virtutem in arduo versari*, imò tum cerni magis, & perfectiorem haberi, cum versatur in difficilioribus, illam insuper, quæ alterum respicit, cæteris paribus, esse perfectiorem eâ, quæ sui tantum subiecti bonum concernit, ex eodem Philosopho tradit aperte D. Thomas 1. 2. q. 64. 2. 4. & 2. 2. q. 58. a. 12. ubi inter virtutes morales in appetitu, seu voluntate sitas, defert primas justitiæ, quod non listat intra operantem, sed hunc potius in bonum & commodum alterius perficiat, quæ est eminentior quædam ratio honesti, quàm quæ proprii subiecti limitibus concluditur. Nunc autem contemplemur duas animas mox è corpore egressuras: cupiat una esse cum Christo, utque tantò citius id fiat, omnes satisfactiones, atque suffragia quæ suæ fuerint potestatis, ad moram omnem, quantum per ealicebit, redimendam, retineat sibi, inque finem jam memoratum applicet; sed altera animo, vel scripto resignet omnia in solatium aliarum animarum, & tantisper differat sui præsentiam

cum Christo, seque acerbissimis Purgatorii tormentis cruciandam exponat. Utraque, uti rursus suppono, id facit ex caritate, cuius spiritus, ut loquitur Sapiens, *unus, & multiplex*, ad eundem quidem finem, sed non uno semper modo, verum multiplici, & pro sua inspiratione vario nos movet. Cumque ambæ hætenus sint pares, quid in victoriam conferet illa, quæ Recentioris Theologi opinionem secuta, seipsam prætulerit aliis animabus? Aliquid quidem, cum & hoc sit honestum, sed non amplius, quàm comprehendi queat hac Christi sententiâ Math. 5. v. 46. *Si diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne & Publicani hoc faciunt?* ubi Christus non omnem talibus mercedem abjudicat, amicos enim diligere, & benefactoribus reddere vicem, est per se bonum, atque honestum, ideoque suo quoque præmio dignum; sed mercedem illam eximiam, & singularem, quam referent *qui diligunt inimicos suos, & benefaciunt illis, qui oderunt eos*; hæc siquidem ob summam operis difficultatem est amplissima, cuius ratione prior illa nihili instar obtineat: Similiter amor ille, quo sibi quis consulit, non est omni mercede indignus, sed cum juxta jam dicta nobilitate cedat amicorum amoris, mercede hujus minimâ adhuc reportabit minorem: Parum ergo momenti ex istâ parte ad victoriam accedit. At quantum ex alterâ? *Maiorem hæc dilectionem nemo habet, quàm ut animam suam ponat pro amicis suis*: dicit Dominus, Io. 15. & apud Apostolum 12. ad Hæbreos in heroicum omnis perfectionis exemplum nobis proponitur, *Author fidei, & consummator IESVS, quando proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusionis contempnâ*, quæ duo ex hac parte concurrunt in excellenti gradu. Nihil quippe est aliud subire aliquandiu Purgatorium pro proximo, quàm mille mortes pro eodem obire. Offeritur quoque jam jam morituro ingressus in gaudium Domini sui, expeditus per suffragia obenta, sed ille Christi secutus exemplum tantisper renuntiat gaudio, cumque omnis pœna exprobratio quædam sit culpæ ob quam incurritur, dum sponte se obijcit Purgatorii pœnis, confusionem quoque inde natam sustinere non detrectat, unde in promptu est discernere de victoriâ, & caritati erga defunctos lauream deferre.

9. Dices: si ea sit victoria caritatis erga proximum supra dilectionem sui, saltem in liberis, sive non præceptis, cur natura, seu Deus mandavit unicuique suæ potius salutis studium, quàm alienæ? respondeo id factum

factum non ratione actûs per se excellentioris: sed majoris necessitatis. Oportebat enim omnibus singulisque provideri de aliquo, qui attenderet ad salutem eorum: Quibus autem prius seu potius incumberet id onus, quàm cuique erga seipsum? Præter se nemo semper sibi adest, nemo novit sua arcana, animique statum, unde salus maximè pendet; nullus præterea inspicit, nullus ad omnes salutis obtinendæ vel amittendæ occasiones oculos magis vigiles, atque attentos habet, nemo denique magis quemquam habet in potestate, quàm quisque seipsum. Huic ergo prior ac potior sui cura debebat committi, tamen non spectaretur major perfectio actûs; quamvis & hanc in propriæ salutis studio universim considerato intervenire non negem, quandoquidem id exigat animum ad omnia Dei mandata per totam vitam servanda comparatum, & ad omnes tentationes, quantumvis graves, quæ interea occurrerint, superandas. Verùm hic subsidiariam illam erga pias animas caritatem conferimus, non cum toto genere proprii amoris, sed cum illo præcisè actu, quo quis superatis ante cunctis difficultatibus, etiam iis, quibus conquiri debuerit suffragia, in cælum jam velut apertum promicat, quo vix ullus facilius concipi potest. E contrario nullus difficilius, quàm quo sistitur ille imperius, maximè per moram admodum tristitem atque acerbam atque in Purgatorio trahitur.

10.

Ex hæcenus dictis colligitur actus resignativi suffragiorum excellentiam præ opposito ejus, in duobus præcipuè fundari, primò quòd sit ad alterum, & benefactivus, unde & illam à Christo Domino laudem participat, quæ refertur Act. 20. ver. 35. *Beatius est magis dare, quàm accipere*, quo etiam spectat accepta retinere. Deinde quod insigni difficultate, & sui ipsius victoriæ præfulgeat. Circa quam occurrit quod alicubi tradit Blossius: ex duobus viridarium ingressis, quorum unus carpit florem, ut in eo Deum glorificet: alter ejus amore continet manum; hunc qui propter Deum florem dimittit, tanto amplius mereri præ decerpente, quantum distat cælum à terra: Quidni dicamus de dimittente tantisper florem cælestis gloriæ propter amorem Dei, & animarum, si comparatur cum illo, qui gloriosa ipsius specie captus avidas illico in eundem injicit manus?

11.

Et hæc de prima quæstione spectante rem ipsam. Ad alteram circa opinionem Recentioris, video quidem more istius Doctoris eam eruditè deduci, sed præterquam quod sit falsa, inde plurimum præ-

babilitatis amittit, quòd tam levi, imo nullo ferè fundamento à communi sensu, ac pietate discedat. Totum namque quod adfert pro se Recentior, fundatur in ordine caritatis, quo quis se in spiritualibus debeat proximo præferre, à quo declinet, qui malit aliam animam præ se citius frui Deo, & sic præ se amplius Deum amare, colere, laudare. Sed huic fundamento jam occurrimus duplici via: prima erat, quam inivimus n. 4. & 5. Ordinem illum dari in solis necessariis ad salutem, in aliis non: alteri institimus à n. 6. permittendo ubique talem ordinem, sed negando ei contraveniri per suffragia animarum, cum id totum quod hinc ad tempus suffragatori decedit, levi flexu, sive circuitu ad eum redeat cumulatè. Juxta priorem, caritas, non quærens quæ sua sunt, ingenuè poterit dare gloriam Deo, dicendo: *Domine obsequium illud temporale in cælis non exis à me, æquale, vel maius ibi præstabit tibi hæc anima, cuius tantopere afflicta misereri cupio propter te: lauderis igitur, & glorificeris tantisper per illam, donec & ego simul maiestatem tuam glorificaturus accedam.* Juxta alteram viam res est expeditior, Dicit enim patronus animarum, *Mavis Domine te à me laudari, ut octo, per reliquam æternitatem quàm per annos decem, vel viginti amplius, atque deinceps tantum ut sex: patere igitur ut hanc laudem cum priori commutem tanto meo lucro, & nullo gloria tuæ damno, circa quam illum etiam temporalem defectum abundè supplebit anima, cui suffragia applico.* quo modo si res proponatur, non verò tam crudo ac rustico, ac proponit Recentior, *Malo Domine alios tibi servire, quàm me*, haud video quid Christianæ prudentiæ, aut perfectiōnis in hisce dictis, sive enuntiativis, sive affectivis, jure à quopiam desiderari queat.

12.

Adde majori adhuc compendio sic posse rem geri, renuntio Domine temporali gaudio in cælo propter animam istam, paratus interim te laudare, & glorificare in temporalibus tormentis apud inferos, quod non minus Majestati tuæ placitum confido. Quidquid enim dicat Recentior de excellentia actuum, quibus vacant Beati inter gaudia cælorum, non est dubium quin valde etiam Deo placeant humilitas, patientia, resignatio in voluntatem divinam, & suæ cum illâ conformatio, divinæ Justitiæ adoratio, & laudatio, cujus affectus in sese experiuntur, aliæque heroicæ virtutes, quas sanctæ animæ exercent in flammis purgantibus, & quarum practica honestati non est locus in cælo. Sitne

autem honestas hæc major, quam aliorum actuum cælestium, solus is novit, *qui fecit ventis pondus, & aquas appendit in mensura*. Esse sanè aliquid in tribulationibus hujus vitæ, adeoque & Purgatorii, quod præ gaudiis etiam cælestibus placeat Deo, demonstrarunt subinde cælestes ipsi, quando ut S. Melctildis apud Blossum, aliiq̃ue retulere, visi subinde sunt piè queri, ac sanctâ æmulatione erga mortales accendi, quod non perinde ac ipsi, exempli causâ, Stephanus inter lapides, aut Laurentius in craticulâ possent pati in cœlis.

13. Minime verò probare possim actum illum, quem nobis suadet Recentior n. 30. & 36. in dispensatione suffragiorum nostrorum, *Domine quidquid scis mihi fore non necessarium, applico statim pro tali, vel tali animâ*: Et si enim sit licitus & honestus, haud eâ tamen laude præcellit, ut sub consilium cadat. Siquidem suppono idem hîc esse necessarium, quod utile ad redimendas proprias pœnas, sicuti ipse Recentior se explicat. Suadet igitur, ut solas satisfactiones nobis numquam profuturas, ideoq̃ue inutiles transcribamus aliis animabus: in quo sanè exigua liberalitas est. Elevatur valde apud Juristas donatio mortis causâ, præ donatione inter vivos, quod in hac donatarium quis præferat sibi, malendo penes illum esse rem, quam penes seipsum; in illâ soli eum hæredi anteponat, volendo donatarium re frui præ hærede. Quantò igitur plus est præferre proximum sibi, quam alteri, tantò potior est donatio inter vivos, alia ista specie largitionis. Per actum autem quem Recentior præscribit, non potiorem illam donationem imitatur, sed sequiorem: cavemus siquidem ne quidquam vel minimum ex spiritualibus emolumentis detrahamus nobis, nimis in hoc parci, & spiritualiter avari. Quam tenacitatem licet idem Author commendat in spiritualibus, credibilis tamen est etiam in his latius porrigi liberalitatem, & primam illam, & excellentiorem donandi speciem non excludere, & alioqui non in satisfactionibus tantum ad redimendam pœnam, sed etiam in orationibus, & sacrificiis ad beneficia impetrandâ deberemus idem Recentioris consilium sequi, volendo pariter ea prodesse proximo, hac solum ex parte, quâ nobis nullum emolumentum spirituale adferre possunt. Est enim par ratio, quod nos ipsi in spiritualibus obligemur nobis præ proximo: quo dato, ubi & quando in spiritualibus, quæ tamen sunt maximè propria ejus bona, dabitur locus caritati, non quærenti quæ sua sunt: Quantò angustior, ne dicam

illiberalior erit in Ecclesiâ communio Sanctorum, quam communicatio politica in Republicâ profanâ? Commendatur quidem in spiritualibus quoddam avaritiæ genus, quo quis ad bona illa attentus sit; eorum occasionem non negligat; jam parta non defodiat in terram, aut prodigat sine causâ: verum quæ quis ex misericordiâ expendit ad sublevandam calamitatem proximi, haud inutiliter dissipat, sed quàm optimè collocat, & dispensat prudenter. Hactenus & solidissimè Veckenus.

§ 6.

*Corollaria ex Dictis de præstantia
meriti in satisfactionum
suarum largitione
positi.*

CONFICITUR 1. Præstare plures, quam pauciores satisfactiones in defunctos transcribere, nam si duas tresvè transcribere honestum & laudabile est, cur non laudabilius esset, quatuor, quinque, pluresvè transcribere, cum sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis?

CONFICITUR 2. Præstare omnes suas satisfactiones iisdem largiri, quam aliquas sibi reservare. Etenim prius illud majoris est meriti, quia majoris ac robustioris caritatis nullo sui detrimenti respectu, nullo, inquam, metu vel tristitiæ ob retardationem gloriæ, vel aliorum tormentorum purgantium, quæ tuis satisfactionibus redimere posses, iis omnibus in gratiam defunctorum abdicare te, atque ad eò pœnis ingentibus te subicere.

At dicet aliquis 1. Si donem illis omnem meam satisfactionem, fortè mihi tantum pœnæ hac in vitâ tolerandum erit, propter præteritas, præsentisque, ac futuras noxas, ut non sim ferendo: ac proinde novam, gravemq̃ue impatientiæ ac fortè desperationis noxam sibi commissurus. Verum, mi homo, intellige caritatem istam tuam, æquè, ac magis obstituram impatientiæ alioqui erupturæ, atque reservationem tuarum satisfactionum. Nam caritas illa obtinebit auxilia ad patienter ferendum quidquid eveniet. Adde pertinere ad divinam bonitatem non sinere, ut propter caritatis eximium officium, auxiliumq̃ue optatissimum, amicis suis ac Sponsis carissimis præstitum, in noxas incurras, quas absque eâ caritate fuisset, non incurrisses.

Dices 2. Christus nos docet orandum esse

632.